

ВПЛИВ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРОБЛЕМ НА РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ЗАЛІКІВ ТА ЕКЗАМЕНІВ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Вінницький національний технічний університет

Анотація.

У статті проаналізовано психолого-педагогічні проблеми, які існують під час проведення заліків та екзаменів у вищій школі. Розглянуті і охарактеризовані етапи організації проведення екзаменів та заліків, психолого-педагогічні труднощі, які виникають у студентів під час поточної перевірки навчальних досягнень та при складанні екзаменаційної сесії.

Ключові слова: форми контролю, екзаменаційна сесія, психологічні та педагогічні проблеми

Abstract.

The article analyzes the psychological and pedagogical problems that exist during the course of examinations and examinations in higher education. The stages of organization of examinations and tests, psychological and pedagogical difficulties that arise from students during the current examination of educational achievements and during the preparation of the examination session are considered and described.

Keywords: forms of control, examination session, psychological and pedagogical problems

Вступ.

Стрімкий розвиток освітньої сфери у ХХІ столітті супроводжується кардинальними змінами у діяльності ВНЗ з питань навчання та виховання студентів. Одними з найважливіших форм контролю за освоєнням студентами навчальних дисциплін є поточні семінарські заняття, практикуми, колоквиуми, заліки та екзамени. З огляду на те, що питання підвищення якості освіти в Україні прямо залежить від рівня проведення сесійного періоду, психолого-педагогічні проблеми при складанні екзаменів та заліків набувають пріоритетного значення.

Виклад основного матеріалу.

Контроль за успішністю студентів є однією з основних ланок навчально-виховної діяльності вищих навчальних закладів в Україні. Ключовою складовою процесу оцінювання навчальних здобутків студентства вищої школи є курсові екзамени і заліки, які проводяться відповідно до "Положення про курсові екзамени і заліки у вищих навчальних закладах України". У цьому документі, зокрема, сказано, що курсові екзамени з усієї дисципліни або її частини передбачають мету оцінити роботу студента за курс (семестр), одержані теоретичні знання, їх міцність, розвиток творчого мислення, оволодіння навичками самостійної роботи, вміння синтезувати набуті знання й застосовувати їх у розв'язанні практичних завдань.[1]

В методичній літературі педагоги та психологи виділяють наступні етапи організації проведення екзаменів та заліків протягом сесії:

1. *Підготовчий етап*, що передбачає організацію навчального процесу відповідно до встановлених державою вимог; створення необхідних умов для здійснення контролю за освітньою діяльністю.

2. *Організаційний етап*, що включає проведення консультацій з питань, які стосуються підготовки чи проведення заліків

3. *Практичний етап* на якому відбувається безпосереднє проведення екзаменів та заліків за відпрацьованою раніше програмою.

4. *Узагальнювальний етап* на якому підводяться підсумки іспиту, визначаються сильні та слабкі сторони у підготовці студентів

Незважаючи на законодавче регулювання у результаті проведення різноманітних форм контролю виникають певні труднощі.

На думку науковця Б. Ананєва, відповіді студента на іспиті, з позиції психічного розвитку особистості, можуть супроводжуватися наступними станами психіки :

1. підвищена напруженість;
2. перезбудження;
3. апатія і перевтома
4. здорова тривожність; [2]

Причини психолого – педагогічних труднощів.

1. Формат проведення екзамену та методика оцінювання знань.

- викладачі змінюють оголошену раніше програму (перелік тем, питань), за якою повинен проводитися залік, іспит:
- додаткові питання, поставлені викладачем, часто спрямовані не на уточнення відповіді, не на допомогу студенту у відтворенні отриманої у ході навчання інформації, а на те, щоб завести його у глухий кут, тим самими демонструючи свою перевагу над студентом;

2. Конфлікт інтересів.

- суперечність між особистими інтересами студента та службовими повноваженнями викладача;
- особисті чи родинні зв'язки впливають на оцінювання при іспиті, які формують негативний імідж закладу та погіршують психологічний клімат в колективі;
- професійна некомпетентність

3. Ставлення педагога до студентів: особисті переконання викладача щодо низького рівня знань вихованців є негативними, що впливає на незалежність їх оцінювання.

Контроль і екзамени прямо пов'язані з повторенням, яке К. Ушинський називав однією з необхідних умов гарного викладання. Контроль повинен стимулювати повторення засвоєного раніше так, щоб нове будувалося на старому. При річному екзамені, як вважав педагог, необхідно контролювати і все, що було вивчено попередньо [3].

На думку А. Зільберштейна та Т. Солдатової [4], розв'язання питання необхідності проведення екзаменів і заліків слід шукати у двох напрямках. По-перше, треба вдосконалювати методику проведення екзаменів з тим, щоб забезпечити при їх проведенні більшу об'єктивність оцінювання знань, умінь і навичок студентів. По-друге, слід добиватися такого стану вища, при якому екзамені, як основна форма перевірки та оцінювання знань студентів, не повинні проводитися ізолювано, у відриві від інших форм навчальної роботи у вищій школі.

Сьогодні варто подбати про систему роботи щодо контролю навчальних досягнень студентів – одного із суб'єктів навчального процесу.

Висновок.

Аналізуючи психолого-педагогічну літературу, ми прийшли до такого висновку, що для підвищення мотивації та покращення результатів в навчальній діяльності студентів слід:

1. Закріпити єдині вимоги до визначення рівня знань студентів, і на наше глибоке переконання, заліки та екзамени повинні проводитися як в *усній так і письмовій формі*, що створює більш повну і об'єктивну картину про рівень засвоєння змісту навчального матеріалу.
2. Автоматично зараховувати до оцінки за іспит вагомі здобутки студента в оволодінні ключовими положеннями, що знайшло своє відображення в науково-дослідницькій, проектній діяльності, конкурсах та конференціях.
3. Підвищити вимоги до професійної діяльності педагога
4. Налагодити психологічну взаємодію зі студентами з боку викладацького складу.
5. Актуалізувати увагу до проблемних ділянок у навчальному процесі окремо взятого вузу.

Огляд даних проблем при проведенні заліків та екзаменів у сучасній вищій школі засвідчує, що незважаючи на намагання законодавців та педагогів упорядкувати зазначені відносини, питання досі залишається невирішеним. Психолого-педагогічні проблеми між студентом і викладачем залишаються актуальними і сьогодні та потрубують, в подальшому, більш ретельнішого вивчення, адже залагодження даних проблем, дасть можливість студентові краще розкрити свої можливості та буде його мотивувати до покращення своїх знань.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Педагогіка вищої школи. За ред. З. Н. Курлянд. — Київ: Знання, 2005. — 399 с.
2. Ананьев Б.Г. Психологическая ситуация опроса на уроке. / Б.Г. Ананьев. Хрестоматия по возрастной и педагогической психологии. // М., 1980. 155 - 161 с.
3. Ушинский К.Д. Педагогические сочинения : в 6 т. / К.Д. Ушинский. – М. :Педагогика, 1988. – Т. 2. – 491 с.
4. Зільберштейн А.І. Проведення екзаменів та заліків у вищій школі / А.І. Зільберштейн, Т.Д. Солдатова. – К. : Вища школа, 1979. – 88 с.

Москальчук Юрій Григорович – студент групи КІН-17м, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: pop22@ukr.net

Науковий керівник: *Гречановська Олена Володимирівна* — доцент, кандидат педагогічних наук кафедра філософії та гуманітарних наук, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця

Moskalchuck Yuri H. - Department of Management and information security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: pop22@gmail.com;

Supervisor: *Grechanovska Olena V.* - associate professor, candidate of pedagogical sciences, Department of Philosophy and Humanities, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsya